

Deel 3

Gehenna — de “hel” op aarde en de waarschuwingen van Jezus

Wanneer Jezus over “hel” spreekt

Wie beweert dat Jezus uitvoerig en ondubbelzinnig over een eeuwige hel heeft gesproken, baseert zich vrijwel altijd op één woord: **Gehenna**. Dit is het enige woord dat in de evangeliën voorkomt en dat *soms* met “hel” is vertaald.

Maar precies hier is zorgvuldigheid geboden.

Want **Gehenna is geen abstract hiernamaalsbegrip**, maar een **concreet geografisch en historisch begrip**, diep geworteld in de geschiedenis van Israël.

Wie dat negeert, leest Jezus los van Zijn context — en dat is altijd gevaarlijk.

Wat is Gehenna?

Gehenna is de Griekse vorm van het Hebreeuwse **Gê Ben-Hinnom**: het **dal van Ben-Hinnom**, gelegen ten zuiden van Jeruzalem.

Dit dal heeft een zware lading in het Oude Testament:

- Het was een plaats van **afgoderij**
- Er werden **kinderoffers** gebracht
- Het werd een symbool van **gruwel, oordeel en verwerping**

“Zij hebben hun zonen en hun dochters verbrand in het vuur... wat Ik niet geboden heb en wat in Mijn hart niet is opgekomen.”

— **Jeremia 7:31**

Gehenna was dus:

- een **bekende plek**
 - een **afschrikwekkend symbool**
 - een **waarschuwing uit de geschiedenis**
-

Geen verborgen betekenis voor Jezus' hoorders

Wanneer Jezus over Gehenna spreekt, spreekt Hij:

- **tot Joden**
- **binnen Israëls profetische kader**
- **met beelden die iedereen kende**

Hij introduceert geen nieuwe leer over het hiernamaals, maar **grijpt terug op profetische beeldtaal** die al eeuwen bestond.

Dat betekent:

Gehenna was geen mysterie, maar herkenning.

Gehenna in de woorden van Jezus

Neem Jezus' waarschuwing:

“Wie tot zijn broeder zegt: dwaas, zal schuldig zijn aan het vuur van de Gehenna.” — Mattheüs 5:22

Of:

“Het is beter voor u dat één van uw leden verloren gaat, dan dat uw hele lichaam in de Gehenna geworpen wordt.” — Mattheüs 5:29

Dit zijn geen juridische beschrijvingen van een hiernamaals, maar **profetische waarschuwingen** in de lijn van de profeten.

Zoals Jesaja, Jeremia en Ezechiël sprak Jezus in **overdrijvende beeldspraak**, bedoeld om wakker te schudden, niet om een schema van de eeuwigheid te geven.

Gericht op Israël, niet op “de mensheid”

Cruciaal is dit:

Jezus' woorden over Gehenna zijn **altijd gericht tot Israël**.

- Hij spreekt tot het verbondsvolk
- tot leiders, Schriftgeleerden en Farizeeën
- in het licht van een naderend oordeel over Jeruzalem

Dit oordeel kreeg historisch gestalte in de **verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70**.

Wie Gehenna losmaakt van deze context, verplaatst Jezus' woorden van **profetie** naar **dogma**.

“Waar hun worm niet sterft”

Vaak wordt verwezen naar Jezus' citaat:

“Waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitgeblust.” — Marcus 9:48

Maar Jezus citeert hier rechtstreeks **Jesaja 66:24**.

In dat hoofdstuk gaat het niet over zielen die eindeloos lijden, maar over **dode lichamen**, over **verval**, over **oordeel zichtbaar op aarde**.

Het beeld is krachtig, maar het object is duidelijk:
geen bewuste kwelling, maar publieke ontmaskering van wat verworpen is.

Geen “hel” na de dood in Jezus’ onderwijs

Opvallend is wat Jezus **niet** doet:

- Hij beschrijft geen martelplaats na de dood
- Hij geeft geen tijdloze definitie van straf
- Hij verbindt Gehenna niet aan eindeloze duur
- Hij spreekt niet over “zielen die daar voor altijd zijn”

Dat alles is **later ingevuld**, niet door Jezus.

Gehenna als waarschuwing, niet als eindstation

Gehenna functioneert bij Jezus als:

- waarschuwing
- ontmaskering
- profetisch dreigbeeld

Niet als beschrijving van een kosmisch strafsysteem.

Het is een “*als-dan*”-waarschuwing, geen “*zo-is-het-voor-altijd*” verklaring.

Wat er gebeurt als Gehenna wordt verabsoluteerd

Wanneer Gehenna wordt losgemaakt van:

- Israël
- geschiedenis
- profetische taal

dan gebeurt dit:

- waarschuwing wordt verdoemenis
- beeld wordt doctrine
- profetie wordt metafysica

En precies daar is de hel leer geboren.

Samenvatting van Deel 3

- **Gehenna** is het dal van Ben-Hinnom, geen abstract hiernamaals
 - Jezus gebruikt bekende profetische beeldtaal
 - Zijn waarschuwingen zijn gericht aan Israël
 - Gehenna is geen eeuwige strafplaats
 - De klassieke hel leer leest méér in Jezus' woorden dan Hij zegt
-

Doordenkvragen

1. Wat gebeurt er met Jezus' woorden wanneer ik ze losmaak van Israëls geschiedenis?
 2. Waarom zijn profetische beelden zo vaak letterlijk genomen?
 3. Wat zegt het over ons godsbeeld als waarschuwing verandert in eeuwige dreiging?
 4. Durf ik Jezus te laten spreken binnen Zijn eigen context?
-

Volgende deel:

“Eeuwig vuur” en “eeuwige straf” — wat betekent ‘eeuwig’ werkelijk?

Hieronder staat de gevraagde **kadertekst**, bedoeld als **los leesbaar blok** (bijv. in de marge, tussenkop of als uitklap vak) bij Deel 3.

De toon is **kort, scherp en stelling nemend**, zonder slordig te worden. Geschikt voor **Voortschrijdend Inzicht**.

Kadertekst

Waarom Jezus niet over een eeuwige hel sprak

Het idee dat Jezus een **eindeloze hel na de dood** onderwees, is wijdverbreid — maar bij nadere lezing **niet houdbaar**.

Dit zijn de beslissende redenen:

1. Jezus gebruikt geen abstract hiernamaalsbegrip

Wanneer Jezus spreekt over wat later “hel” is gaan heten, gebruikt Hij het woord **Gehenna** — een **concrete, bekende plaats** bij Jeruzalem. Hij introduceert geen nieuw metafysisch concept, maar grijpt terug op **Israëls profetische beeldtaal**.

2. Zijn waarschuwingen staan in een historische context

Jezus spreekt tot Israël, binnen het kader van het verbond, met het oog op een **naderend oordeel in de geschiedenis**. Zijn woorden functioneren als profetische waarschuwing, niet als tijdloze beschrijving van het hiernamaals.

3. Jezus definieert nergens een eindeloze straftoestand

Hij spreekt over vuur, verlies en oordeel, maar:

- Hij beschrijft geen strafplaats na de dood
- Hij specificeert geen eindeloze duur
- Hij onderwijst geen systeem van eeuwige vergelding

Wat later als “eeuwige hel” is gepresenteerd, wordt **niet door Jezus uitgelegd**, maar **door latere theologie ingevuld**.

4. ‘Eeuwig’ is bij Jezus geen vaststaand tijdsbegrip

De termen die later met “eeuwig” zijn vertaald, verwijzen in de Schrift niet automatisch naar oneindige duur, maar naar **tijdperken en goddelijke ordeningen**. De context bepaalt de reikwijdte — niet het woord zelf.

5. Jezus’ oordeel staat altijd in dienst van Gods doel

Jezus spreekt nooit over oordeel los van Gods heilsplan. Zijn verkondiging staat in het licht van het Koninkrijk van God, niet van een eindeloze dualiteit tussen redding en verdoemenis.

Samengevat

Jezus waarschuwt ernstig.

Maar Hij **dreigt niet met een eeuwige hel**.

Wie dat toch beweert, leest **meer in Zijn woorden dan Hij zegt**, en verplaatst Jezus van profeet binnen Israël naar bewaker van een kosmisch strafsysteem — iets wat de **Bijbel** zelf niet ondersteunt.